

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Letna naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XVII.

V Ljubljani, v četrtek, dne 9. avgusta 1934.

Štev. 89.

Ovire našega napredka

Zakon napredka je, da mora človek vedno stremeti navzgor in da ne sme niti po največjem doseženem uspehu v samozadovoljstvu prenehati z delom, kajti vsako prenehanje v delu je že tudi zastoj v napredku. Še v mnogo večji meri pa velja to za narod, ki ni omejen ko človeško življenje le na kratko dobo, temveč ki živi iz generacije v generacijo skoraj brezkončno. Kakor hitro popusti narod v zadovoljstvu nad doseženimi uspehi v svoji delavnosti, že se pričinja zanj propadanje in tudi naj-mogočnejši narodi so se morali pokoriti temu železnemu zakonu. Ni treba, da bi naštevali tu primere iz zgodovine, ker so ti le predobro znani.

Če pogledamo nazaj na naš razvoj v teh dobrih 15 letih osvobođenja, bi mogli v resnici biti zadovoljni, kajti kljub vsemu je bilo storjeno in doseženo mnogo, pa čeprav vsega še ne moremo prav preceniti, ker smo vse to doživljali sami. Za pravo presojo nam še manjka oni mir neprizadetega opazovalca, pa moti nas tudi ono stremenje sodeležencev, ki bi hoče imeti vsako reč še boljše. Toda objektivni opazovalec mora priznati, da se je vendarle doseglo zelo mnogo. Država je krepko organizirana, da je mogla prenesti odlično že celo vrsto težkih preizkušenj. Če pogledamo okoli sebe, potem mora tudi največji nezadovoljnej priznati, da živimo bolje, ko vsi naši sosedi, če izvzamemo Bolgarsko, ki ima skoraj enak razvoj ko mi, v kolikor nam zapadnejša lega ni dala večjih prednosti. Pa tudi glede svobodnega življenja smo mnogo na boljšem ko v Avstriji, Madjarski in Italiji, da bi mogli dejansko biti v resnici zadovoljni z doseženim, zlasti, če upoštevamo, da je vse to bilo doseženo v pičlih 15 letih.

Toda zadovoljstvo je konec napredka in zato je treba, da pogledamo tudi v tisto plat bilance, ki nam kaže naše pasivne postavke, ki nam govorijo, kaj vse še nismo dosegli in kaj vse še čaka na uresničitev. Če pa analiziramo vse nedostatke, zaradi katerih trpimo vsa ta leta po vojni, če pregledamo vse napake, ki smo jih storili in ki jih kar venomer ponavljamo, potem vidimo, da je glavni vzrok vseh naših neuspehov in vseh naših napak — v naši upravi. Ob tej barieri se ustavi tudi najpopolnejši zakon, ob tej oviri obstane tudi najboljša volja, ker ta uprava ne trpi poleta in se ne pusti motiti v svojem udobnem vsakdanjem življenju.

Na zunaj je sicer tudi naša uprava reformirana, da ima videz gladko delujočega aparata, toda iz prejšnjih časov je ostal še oni duh, ki je kriv, da še ni reda v državi. Deloma je ta duh še podedovan iz onih časov, ko je kizmet bil pri nas zakon in ko se nikdar ni mudilo in ko je bilo geslo, da je še dosti časa, vodilno geslo vse uprave. Zato treba še danes toliko časa in toliko napora, da se izvrši tudi najbolj enostavna stvar, zato obmorejo dostikrat najboljše ljudje, predno dosežejo to, kar je prav za prav samo po sebi umljivo.

Oni duh je kriv, da se vsak pravilnik, vsaka uredba in tudi vsak zakon tolmači tudi še drugače kakor pa je bila volja zakonodajalca. Ta duh najde v vsakem zakonu, zlasti pa v vsakem pravilniku še polno skritih stezic, ki so zanj primerne. V tem pa je tudi oni vzrok, da imajo pri nas zakoni dostikrat čisto drugačen učinek, kakor pa je bila namera zakonodajalca.

Naša uprava pa ima poleg tega še to slabost, da komplicira vsako stvar, da je na primer naša davčna zakonodaja danes že tako komplicirana, da mora biti človek specialist že za vsak davek. Ne čisto v to poglavje, pa vendar že v zvezi s tem treba omeniti tudi ono posebno navdušenje naše uprave za razne komisije, za razne poseb-

ne račune, ker vse je imelo za posledico, da postaja naš proračun vedno bolj proračun osebnih izdatkov.

Na vse zadnje niti ni čudno, če mlad narod, ki je komaj pričel živeti državno življenje, ni mogel takoj postaviti tudi najboljše upravo. Upravni problem spada gotovo med najtežje probleme in zato ni razloga za obupavanje, če ga nismo takoj in pravilno rešili. Obupno bi postalo le, če ne bi hoteli zboljšanja, če se ne bi borili, da rešimo tudi ta najtežji problem. Vsa zgodovina našega naroda pa uči, da se nam ni bati, da bi te volje ne bilo v našem

narodu, kajti naš narod je uspešno dokončal še težje naloge.

Upravni problem je danes za nas najbolj pereč problem, ki ga moramo rešiti, če hočemo napredovati vsaj v tej menii ko drugi narodi. Rešiti pa je mogoče ta problem le na ta način, da začne osvežujoči duh narodnega hotenja vplivati tudi na našo upravo. Birokratizem zlomi le narodno sveže naziranje, ki ne trpi ne preveč zavutih paragrafov niti prahu na aktih. S samoupravo je zato treba korigirati napake naše uprave in edino v tem je pot k napredku.

Propadanje lesne trgovine v Dravski banovini

Izvoz padel od 6000 vagonov na 500

Maribor, 6. avgusta.

Potniku, ki je pred leti potoval z vlakom ali avtom skozi Dravsko dolino od Maribora do Prevalj in ki napravi isto pot danes, pade v oči velikanska izprememba. Preje so stali na vseh postajah vagoni naloženi z lesom: deskami, plohi, drvami, gradbenim in tesanim lesom, poleg postaj pa ogromna skladišča, založena z lesnim bogastvom. V vlak je odmevalo cviljenje žag, ob Dravi so se skladali splavi ter pluli izpod Pohorja v daljnja pristanišča, po Dravski dolini pa so se polnile gostilne, trgovine; povsod se je kazalo bogastvo in blagostanje, ki je vladalo v deželi. Prihajalo je z lesom, odhajalo deloma tudi za marsikatero nepotrebno stvar, vendar pa je v glavnem ostalo v grčavih rokah Pohorcev.

Danes pa so žage utihnile, skladišča na postajah za prazna, z lesom naloženih vagonov na progi skoraj ne poznajo več in le redki splavi še nosijo po Dravi bogastvo pohorskih gozdov v Slavonijo in Srbijo. Nad 6000 vagonov raznovrstnega lesa je dobavila Dravska dolina pred leti, sedaj ga pošilja v svet morda vsega skupaj 500 vagonov. Razlika je velikanska. S katastrofalnim padcem lesnega izvoza se je naselila v prej cvetoči dolini revščina, nastale so cele kolonije brezposelnih drvarjev in »holcarjev«, ki so delali in imeli kruh prej na stotinah žag. Danes imajo nekaj bogati Sv. Lovrenc na Pohorju, Ribnica, Vuhred itd. stotine in stotine brezposelne revščine, ki ji ni najti nikjer ne dela ne kruha. **Dravska dolina vidno propada.** Trgovine prihajajo ena za drugo v konkurz in poravnavo, gostilne se zapirajo in nekaj mogočne kmetije pohorskih kraljev se majojo v svojih temeljih.

To revščino Dravske doline, ki se topi v vedno doraščajočem lesnem bogastvu, je imel v nedeljo priliko gledati z lastnimi očmi minister za šume in rude dr. Milan Ulmanski. Prispel je v Maribor, obiskal Mariborski teden v družbi bana dr. Marušiča, župana dr. Lipolda, predsednika Zdrženja lesnih industrijalcev in trgovcev inž. Lenarčiča ter poslanca inž. Pahernika, po ogledu pa je bil navzoč na

konferenci, na kateri se je obravnavalo najvažnejše vprašanje Dravske doline — izvoz lesa.

Na konferenci so ugotavljali zastopniki lesne industrije, trgovine in lesnih producentov v Dravski dolini, da je glavni vzrok katastrofe zapora Madjarske. Ves lesni izvoz iz Dravske doline se je prej usmerjal na Madjarsko. Rezan les in drva so se izvažala po železnici, tesan les in plohi pa s splavi po Dravi. Ko je Madjarska zaprla svoje meje, je Dravska dolina izgubila vsak stik s svetovnim lesnim trgovim. Skušala se je preorientirati za Italijo in druge inozemske odjemalce, pa ji je ustavila pot nesrečna železniška prevozna tarifa. Najdražji je danes prevoz lesa iz vse države v inozemstvo iz Dravske doline. Na ta način je seveda nemogoče dobiti si druge odjemalce, dasi se je cena znižala na najnižji minimum, ki je sploh še mogoč. Rezan les stane danes 160—180 Din za kub. meter ter je najcenejši v Dravski banovini. In še za to ceno ni mogoče najti odjemalcev, dasi slovi pohorski les radi svoje gostote in trdote.

Propast Dravske doline je občuten udarec tudi za Maribor. Obdravsko mesto je imelo v Dravski dolini enega najmočnejših odjemalcev za svoje trgovsko blago. Danes se delež Dravske doline v mariborski trgovini skoro več ne pozna. Kmetije, ki imajo stotine jehov gozda, nimajo niti za sol, stotine rok je brez posla ter je navezanih na javno pomoč.

Vse to gorje so predočili odposlanci Dravske doline ministru Ulmanskemu ter mu dali v najvažnejših lesnih centrih Dravske doline priliko, da se je sam prepričal o resničnosti njihovih trditvev. **Obljubil je svojo pomoč.** Pa naj si bo ta pomoč potem v zopetni otvoritvi madjarskega lesnega trga ali v znižanju prevozne tarife na železnici — nujna je in ni je moči več odlagati. Skrajni čas je že, da se zopet požene pohorske žage v tek, da se zga- neje roke, ki že leto dni ne poznajo žuljev ter čakajo v brezdelju. Deroča Drava mora zopet nositi bogastvo pohorskih gozdov proti vzhodu.

Kriza srednjega stanu

Še pred vojno je po zaslugi nemških znanstvenikov prodrlo načelo, da mora vsak zakon ščititi socialno šibkejšega človeka pred socialno močnejšim. Kot socialno šibkejši sloji so se smatrali kmetovalci, delavci in rokodelci, dočim so se smatrali pripadniki srednjih slojev že kot socialno močnejši ljudje. Po vojni pa so se razmere za srednji stan znatno poslabšale, da se je srednji stan že skoraj izravnal z delavskim. Inflacija in njej sledeče razvrednotenje valut je spravila srednji stan ob vse prihranke, stalno zniževanje plač in možnosti zaslužka pa je obenem znižalo tudi življenjski standard srednjega stanu, dočim se je življenjski standard širokih slojev dvignil.

Z ozirom na ta dejstva opozarja v »Poli-

tiki« Vladimir Rosenberg na nujno potrebo, da se tudi zakonodaja pričinja ozirati na ta docela izpremenjeni položaj srednjega stanu. Ne gre več, da je srednji stan prepuščen samo sebi samemu, temveč tudi srednji stan potrebuje zaščite. Razmere so se za srednji stan tako zelo poslabšale, da je ta zaščita vedno bolj potrebna. Pomembnost srednjega stanu za državo in narod pa zahteva, da se ta zaščita čim prej tudi izvede. Najmanj, kar se mora zahtevati, pa je to, da se prepreči vsaj nadaljnje osiromašenje srednjega stanu.

Jedro srednjega stanu tvorijo danes uradniki, zasebni nameščenci ter manjši in srednji gospodarski ljudje. So torej to vseskozi ljudje, ki so dejansko nosilci vse narodne kulture, od katerih edino zavisi

uspešnost raznih naših narodnih in kulturnih društev, so to ljudje, ki dajejo značaj našemu narodnemu življenju. Zato ne more ostati kriza srednjega stanu za razvoj našega narodnega življenja brez težkih posledic, zato je kriza srednjega stanu vprašanje, ki zadeva ves narod.

V svojem članku opozarja Rosenberg, da postaja kredit za srednji stan vedno važnejši, ker pada stalno zaslužek ljudi s svobodnim poklicem, a tudi plače se neprestano znižujejo. Prišlo je že do tega, da potrebujejo ti ljudje kredit za vsakdanje življenje, za potrošnjo in da ga v mnogo manjši meri iščejo za poslovne cilje. Zaradi potrošnega značaja posojil, ki jih potrebujejo v vedno večji meri pripadniki srednjega stanu, pa postaja vprašanje teh kreditov posebno težko. Zlasti na to vprašanje pa opozarja Rosenberg in pobuda, ki jo je dal s tem, zasluži v resnici vso pozornost, ker vlada na tem polju v resnici popolna tabula rasa.

Ce pa pripadnik srednjega stanu nima niti toliko, da bi kril svoje tekoče potrebe, če si mora pomagati s potrošnjimi krediti, ali ni potem nevarnost, da posojil sploh ne bo mogel vrniti niti ne plačevati obresti za ta posojila. Ali je sploh mogoče dajati denar za kredite, ki služijo le potrošnji? Kakšna jamstva pa so za takšna posojila?

Navadno je v življenju tako, da ima pripadnik srednjega stanu tudi v najtežjih časih še kakšno dragocenost, s katero bi mogel jamčiti za povračilo svojega dolga. V življenju pa se je izkazalo, da se zastava dragocenosti le prevečkrat izpremeni v popolno izgubo, ker nima zastavljalec sredstev, da jo reši. Posojila proti zastavi bi zato bilo treba čim bolj omejiti.

Toda pripadnik srednjega stanu ima še drugo jamstvo, da vrne posojilo. To je njegova volja in sposobnost za delo, to je njegova želja po zaslužku. Na tej podlagi pa bi se mogla dovoliti tudi uspešna posojila. Morda ne bi mogel posameznik nuditi dovolj jamstva za vračilo posojila, toda cela skupina ljudi ene poklicne panoge bi mogla to jamstvo dati. Zato predlaga Rosenberg, da bi se začele ustanavljati takšne kreditne zadruge, ki bi dajale kreditno pomoč srednjemu stanu. Morda bi bila najbolj ugodna prilika, da bi se že z novim združnim zakonom ustvarila možnost za takšne zadruge.

Misel g. Rosenberga je v glavnem pravilna. Vsak človek, ki ima voljo in sposobnost za delo, je vreden kredita. Če celo pa že vsak pripadnik srednjega stanu, ki je kvalificiran tudi za boljše plačano delo. Kreditna zadruga, ki jo predlaga g. Rosenberg, bi morala imeti zato dve nalogi: omogočati bi morala ljudem, tudi brez običajnih jamstev, posojila, a obenem jim tudi priskrbovati zaslužke. Mislimo, da sta obe ti nalogi ne samo združljivi, temveč da vodita naravnost k novi organizaciji srednjega stanu in k novemu oživljenju gospodarstva. Celotno gradbeno delavnost bi bilo mogoče na ta način povečati in marsikatero delo, ki ostaja danes nedovršeno, bi se moglo s pomočjo takšnih kreditnih združenj uresničiti. Treba bi bilo le nekaj državne pomoči, morda tudi le v obliki jamstva, pa bi delo šlo, ker je skupina delavoljnih in sposobnih ljudi vedno kapital, ki donša tudi svoje obresti. Seveda pa bi morali prenehati oni nesrečni nazori o dvojnem zaslužkarstvu, kakor so zavladali v zadnjem času, ko se smatra za dvojni zaslužek tudi postranski zaslužek par sto dinarjev pri mesečni plači, ki ne dosega niti 1000 dinarjev.

Ne samo kupno moč najširših slojev je treba dvigniti, temveč tudi kupno moč srednjega stanu, kar je dosegljivo le s tem, da se mu ustvari možnost večjega zaslužka. Nad vse koristno bi bilo, če bi se o tem začela razprava v javnosti, ki bi morala najti svoj pozitiven zaključek v primernih zakonih.

Kdor ne podpira svojega glasila, zaničuje samega sebe in škodi skupnim interesom trgovstva.

Ljubljanski trg z ribami

Ali so res ribe na ljubljanskem trgu predrage

Z ozirom na članka v »Slovenca« z dne 28. julija in 4. avgusta, da so ribe na ljubljanskem trgu predrage, nam piše dolgoletni poznavalec razmer na ribjem trgu naslednje:

Ljubljana je večinoma navezana na uvoz sladkovodnih rib iz oddaljenih krajev naše države, največ iz Bačke, to je iz Donave in raznih drugih krajev ob Savi in Dravi. V zimskem času pa se uvažajo ribe največ iz raznih ribogojstev. Če je zima ugodna, da tudi Cerkljsko jezero znatno množino rib na ljubljanski trg, zlasti ščuk. Domači ljubljanski okoliški ribiči ujamejo le neznatne količine rib, ki jih prodajajo na ljubljanskem trgu. So to večinoma belice, nekaj je ščuk, lipanov, postrvi in sulcev.

Kako zelo je neutemeljena trditev, da so ribe na ljubljanskem trgu predrage, pa se vidi iz naslednjih dejstev. V poletnem času je transport rib zvezan z velikimi stroški. Da pridejo ribe po 30urni vožnji na trg popolnoma sveže, je treba na vsak kilogram rib priložiti poldrug kilogram ledu. RIBE SE POŠILJAJO NAVADNO V KOŠARAH PO 30 DO 40 KG NETTO, DA TEHTA KOŠARA S LEDOM IN RIBAMI Približno 80 do 100 kil. Prevoz po železnici iz obdonavskih krajev velja za košaro 100 kil brutto ali 40 kg netto 160 do 170 Din. K tej vsoti je treba prišteti stroške za košaro in led v višini 60 Din, mestno trošarino 40 Din, da znašajo vsi stroški 265 Din ali na 1 kg rib 6-50 Din. Nabavna cena pa znaša pri smuču od 12 do 16 Din, prodajna pa od 24 do 28 dinarjev za kg, kar daje približno 15% zasluga, pri čemer pa niso upoštevani ne stroški režije in ne davki, ki so zlasti v zadnjem času zelo veliki. Nabavna cena za ščuko je od 6 do 9 Din, prodajna pa od 16 do 18 Din. Tu se še bolj jasno vidi, kako skromen je zaslužek. Isto velja tudi za vse druge sladkovodne ribe, razen postrvi, ki se vse dobivajo od domačih ribičev le v zelo skromnih količinah.

Da je postrv draga, je na vsak način res, toda z ozirom na skrajno slabo stanje naših postrvnih voda in visokih zakupnin, se ne more reči, da bi bila cena 50 Din za kg pretirana. Mogle bi se sicer postrvi, ki se goje v ribogojstvih, prodajati tudi ceneje; toda na drugi strani je treba upoštevati, da se postrvi z lahkoto prodajo tudi po višji ceni v tujino. Ni pa mogoče siliti ljudi, da bi prodajali postrvi doma izpod cene, če jih morejo v tujini prodati dražje. V Nemčiji, kjer je konzum postrvi za Anglijo največji, velja pol kg postrvi 2-3 do 2-50 marke, to je za kg od 85 do 90 dinarjev. Na Dunaju se plačujejo postrvi celo po 12 do 15 šilingov za kg, to je po 95 do 120 Din. Je pač tako, da je bila postrv že od nekdanj luksuz, ki si ga ni mogel privoščiti vsak. In tako bo skoraj gotovo tudi ostalo. Pripomniti bi le še, da štiti Avstrija domače ribogojstvo z visoko uvozno carino, ki znaša za postrvi 25 Din za kilogram. Radi te carine je sicer konzum postrvi dražji, toda avstrijski vladi je očitno zaščitna domačega ribogojstva važnejša, kakor pa konzum postrvi, ker je pač postrv od nekdanj luksuz.

Sedaj treba še pojasniti poglavje morskih rib. Morske ribe prihajajo v Ljubljano v zadnjih mesecih redno vsak dan po železnici iz Sušaka, v manjši meri tudi iz Splita, ter s tovornim avtomobilom direktno od ribičev. Po železnici poslane ribe so bile večinoma kupljene od večjih tvrdk na Sušaku ali pa na sušaški ribni borzi. Cene so vedno odvisne od količine ujetih rib. RIBE SE Torej prodajajo v nadrobni prodaji v Ljubljani iz druge roke, ker pač ni misliti na to, da bi jih ribiči sami dovažali na ljubljanski trg. Da so kljub temu cene rib v zadnjem času na ljubljanskem trgu izredno nizke, se more vsakdo prepričati vsak petek. Tako so se prodajale sardelice že tretji petek po Din 8— za kg, skuše ali skombre po 12

do 16 Din za kg po velikosti. Drugih vrst rib je sedaj zelo malo, ker ni sedaj sezona za lov večjih rib. In sedaj naj poročevalec »Slovenca« vzame svinčnik v roke in izračuna »pretirani« zaslužek:

Nakupna cena za sardelice je od 3—4 dinarje, za skuše po 7 Din za kg. Prevoz iz Ljubljane v Sušak (156 km) velja z avtobusom za 200 kg rib 800 Din, pri čemer pa je treba računati tudi s tem, da se mora avtomobil vrniti. Mestna užitnina znaša 200 Din, led za 200 kg rib 60 Din, da dobimo naslednji končni račun:

nakup 100 kg sardelic		
po 3 dinarje	Din	300—
nakup 100 kg skuš		
po 7 dinarjev	Din	700—
prevoz	Din	800—
mestna užitnina	Din	200—
led	Din	60—
Skupno Din 2060—		

Pri tem pa niso všteti niti izdatki šoferja, niti event. popravila, niti nobeni drugi izdatki. Izkupiček pa znaša:

za 100 kg sardelic		
po 8 dinarjev	Din	800—
za 100 kg skuš		
po 15 dinarjev	Din	1500—
Skupaj Din 2300—		

Ves dobiček znaša torej celih 240 Din, pri čemer pa niso všteti ne davki, niti nobeni drugi izdatki in to pod pogojem, da je bilo prodanih vseh 200 kg rib. Toda vseh rib se ne proda skoraj nikdar, naspromptno jih dostikrat zelo mnogo ostaja. Tako je zadnji petek samo enemu prodajalcu ostalo 30 kg sardelic, kar znaša po prodajni ceni 240 Din, da je dobiček enak ničli.

Navadna izmišljotina pa je trditev, da na ljubljanskem trgu primanjkuje rib in da jih zato morejo kupiti le restavraterji in premožnejši sloji. S pismenimi dokazili lahko dokažem, da je razen v petek, 28. julija, ko je zaradi slabega vremena dovoz morskih rib izostal, ostalo na trgu vsak petek neprodanih okoli 50 kg rib. Naj se prihodnjič poročevalec malo bolje informira, da ne bo tako krivično napadal trgovce. Morske ribe so v Ljubljani celo dostikrat cenejše ko v Primorju, t. j. v Sušaku, Kraljevici ali Crikvenici.

Morske ribe, posebno sardelice, si more kupiti vsak, kdor ima denar za meso, vsaj so celo za eno četrtino cenejše od mesa. Seveda pa hočejo konzumenti navadno le boljše ribe, kakor skuše, orade, brancine, tunine, a te seveda najraje še izpod nabavne cene prodajalca! A so tudi sardelice vredne, da služijo kot ljudska prehrana in v Primorju se vsak dan konzumirajo v velikih količinah.

Smešna pa je trditev, da je trgovina z ribami na ljubljanskem trgu nekako monopolizirana. Na trgu je skoraj redno vsak petek pet prodajalcev (dostikrat tudi druge dni). Poleg njih prodajajo tudi domači okoliški poklicni ribiči. Že samo teh 5 rednih prodajalcev je za Ljubljano preveč, ker redno vsakemu ostajajo ribe, ker je pri majhnem konzumu konkurenca zelo ostra. Ljubljana s svojimi 60.000 prebivalci konzumira po statističnih podatkih okoli 40.000 kg rib vseh vrst, t. j. konzumiranih in presnih, kar da na leto 70 dek na prebivalca. Že samo ta številka dokazuje, da ni ravno trgovina z ribami posebno dobičkonosna.

Svojo srečo na ljubljanskem trgu je poizkušalo že več domačih in tujih prodajalcev, celo nekatera ribogojstva iz Hrvaške, toda zaradi premajhnega konzuma in nerentabilnosti so kmalu nehali s prodajanjem, ker so se naveličali vednih izgub.

Če pa je poročevalec prepričan, da njegovi podatki drže, potem naj kar sam prične s prodajo, saj je prodaja prosta, in potem se bo kmalu sam prepričal, kako sladek med teče pri prodaji rib. Morda se njemu celo posreči, da bo prodajal postrvi po 20 Din kg.

Res pa je, da bi mogle biti cene ribam cenejše, če bi bilo mogoče znižati prevozne stroške, če bi se znižala užitnina in če bi se uredil ribji trg, ki ni danes primeren niti po prostoru. V tem pogledu naj deluje poročevalec in potem bo v resnici pomagal, da bodo ribe v Ljubljani cenejše.

Vedno sem pripravljen, da dokažem vse to poročevalcu tudi z drugimi dokazi. — Obrne naj se le na uredništvo lista, kjer izve moj naslov. J. O.

Lep uspeh Mariborskega tedna

Že takoj prve dni je bil obisk Mariborskega tedna izredno dober, da morejo biti prireditelji v resnici zadovoljni. Tako je samo v nedeljo obiskalo teden okoli 8500 ljudi, kar je za Maribor visoka številka. Posebno živahno je zvečer na veseličnem prostoru, kjer vabijo ljudi v resnici vele-mestne atrakcije.

Razstave v Cankarjevi šoli vzbujajo še naprej največje zanimanje. Posebno se zanima mladina za razstavo brezmotornih letal. Seveda pa tudi gozdomniki in skavti s svojimi razstavami privabljajo mladino v množicah. V razstavi tujskega prometa vzbujajo posebno pozornost krasne slike s Pohorja. Naravnost čestitati je treba g. Pogončniku, ki je vse te lepote odkril in jih tako lepo podal na fotografski plošči.

Razstave obrtnikov in njihovih pomočnikov so jedro razstav Mariborskega tedna in tu se zlasti jasno vidi, kako pomembno gospodarsko središče je Maribor.

Lepa je tudi razstava jugoslovansko-siamskega odbora.

Kot posebno atrakcijo je treba omeniti Eifflov stolp, ki ga je izdelal iz 16.000 vžigalic neki brezposelni. Priznati je treba, da je svoje ure brez posla dobro uporabil.

Poleg razstav pa privabljajo na Mariborski teden tudi razne prireditve, ki jih je letos izredno mnogo. Posebno zanimanje vlada na veliko lovsko strelsko tekmo, ki bo v nedeljo, dne 12. t. m. na vojaškem strelišču v Radvanju.

V okviru Mariborskega tedna proslavi tudi Združenje čevljarjskih mojstrov svojo petdesetletnico. V Gambrinovih dvorani bo v ta namen slavnostno zborovanje. Iskreno želimo, da bi ob petdesetletnici zaslužnega dela doživeli čevljarji vsaj nekaj uspeha v boju za svoj obstoj.

Še bolj ko druga leta, je letos utrdil Mariborski teden svoj sloves in zato na Mariborski teden vsi, katerim je napredek naše severne meje pri srcu.

Cene zopet padle

Oddelek za proučevanje gospodarskih vprašanj pri Narodni banki je objavil podatke o gibanju cen na debelo v mesecu juliju. Po teh podatkih so se indeksne številke cen izpremenile tako-le:

	julij 1934	junij 1934	julij 1933
rastlinski proizvodi	60.0	64.8	58.1
živalski proizvodi	52.0	54.4	54.0
mineralni	82.8	83.0	75.1
industrijski	66.3	68.5	70.5
celotni indeks	62.8	65.3	63.7
uvozni predmeti	70.2	70.7	74.3
izvozni predmeti	57.3	60.5	57.4

Celotni indeks se je torej v juliju zmanjšal za 2.8 točke. Cene so padle zlasti rastlinskim proizvodom in se je indeks zmanjšal kar za 4.8 točke. Zlasti so padle cene koruzi, pšenici, ovsu, fižolu, rži, senu in konoplji. Živalski proizvodi so nazadovali za 2.4, in to zaradi padca cen volom, sirovim kožam, zaklani živini in jajcem. Cena masti pa se je nekoliko zboljšala. Mineralni proizvodi so nazadovali v ceni le neznatno, v večji meri pa so padli v ceni industrijski izdelki. Najtežje pa je to, da se je nerazmerje med cenami uvoznih in izvoznih predmetov še povečalo. Dočim je bila v juniju razlika v indeksu uvoznih in izvoznih predmetov 10.2, znaša sedaj že 12.9 točke.

Kar naprej traja to nerazmerje, da moramo v tujino dobavljati vedno večje količine svojega blaga, da dobimo prejšnje količine tujih izdelkov.

Mezde v Ameriki so se povečale

Po uradnih podatkih so se v času od marca 1933 do marca 1934 najbolj povečale mezde v premogovnikih, kjer znaša zvišanje celih 66.7%. Pri železnicah in v jekleni industriji so se mezde povečale za 68.1%. V avtomobilski industriji pa so se povečale plače le za 56.1 odstotek. Seveda je treba pri tem upoštevati tudi razvedrotenje dolarja. Vendar pa so se plače povečale v večji meri, kakor pa je padla veljavna dolarja.

Pomudbe, povpraševanja

Aleksander Eisenschreiber, Sofia, Pirotska ulica 3, se zanima za zastopstvo naših tvrdk v Bolgariji, posebno za kemično industrijo, papirno industrijo in industrijo stekla. Navaja dobre reference.

Izvoznikom gradbenega lesa, Georges Arion, Commissions-Representations, Salonique, želi stopiti v stik s tukajšnjimi izvozniki tvrdkam gradbenega lesa radi zastopstva v Solonu. Korespondenca v angleškem, francoskem in italijanskem jeziku.

Posveti

Nj. Vel. kraljica Marija je sprejela na Bledu bolgarske Junake v posebni avdienci.

Bolgarski ministrski predsednik Georgijev je dal dopisniku naše »Avale« zelo zanimivo izjavo, ki dokazuje, da nova bolgarska vlada z vso energijo izvaja svoj program. Med drugim je dejal: Razpust VMRO je bil nujna posledica vladnega programa, da se vpostavi vladna avtoriteta na vsem državnem ozemlju. Narod že podpira novo vlado in bo imel v kratkem tudi priliko, da na volitvah izreče svoje zaupanje vladi. Novi parlament pa bo sestavljen le z ozirom na posebne bolgarske razmere.

Glede odnošajev z Rusijo je dejal Georgijev, da je Bolgarska obnovila stike z Rusijo, ker igra ta v evropski politiki važno vlogo in ker upa Bolgarska, da bo imela od te nove zveze tudi gospodarske koristi.

Glede Jugoslavije je dejal, da bo storila bolgarska vlada vse, da postanejo stiki z Jugoslavijo še tesnejši in da upa, da bo isto prizadevanje tudi v Beogradu. Prijateljstvo, bratstvo in sloga morajo nastopiti mesto tužne preteklosti z njenim nerazumevanjem in njenimi spopadi.

Fašistični listi so objavili izjavo francoskega senatorja Berangerja, da mora Francija spraviti v sklad srednje-evropske interese Italije z onimi Male antante, ker le na podlagi sodelovanja Francije, Italije in Male antante more biti zagotovljen mir v srednji Evropi. To izjavo komentirajo fašistični listi na način, da se vidi, da tudi Italija priznava, da ni mogoče v srednji Evropi voditi politike, ki bi bila v naspotju z Malo antanto.

Tudi v Mussolinijevi fašistični stranki je nastal upor članov stranke. Prvi znak tega upora je bila odstavitve Arpinatija, ki je bil sedaj obsojen na petletno konfinacijo na Liparske otoke. (Ni napačno, če tudi fašisti spoznajo prijetnost Liparskih otokov! Op. uredn.) Kmalu nato pa je bilo aretiranih še 20 visokih fašističnih funkcionarjev, ker so bili za Arpinatija. V vsem pa je bilo aretiranih okrog 350 fašistov.

Mussolini se zavzema v svojih člankih po tujih listih za uvedbo 40 urnika. Bolje bi bilo, če bi 40 urnik kar uvedel v Italiji. Koristilo bi to več ko vsi članki po neitalijanskih listih.

Ministrstvo za gospodarstvo v Nemčiji je prevzel dr. Schacht, ki ima s pooblastitvi gospodarskega ministra ter onimi guvernerja Državne banke skoraj diktatorske pravice v vseh gospodarskih vprašanjih. Gospodarski krogi pozdravljajo imenovanje dr. Schachta.

General Blomberg je pred zaprisego nemške vojske zahteval od Hitlerja, da ne sme biti nazaj sprejeta v SA oddelke več ko ena četrtina prejšnjih članov in da smejo biti ti oboroženi le v službi. Nadalje je zahteval, da se popolnoma likvidira avstrijsko vprašanje. Hitler je na vse te pogoje pristal.

Šef političnega urada v vojnem ministrstvu, gen. Reichenau, je izjavil nekemu francoskemu novinarju, da je vojska popolnoma na strani Hitlerja. Mnenje, da bi bila vojska za kakšno reakcionarno gibanje, je popolnoma zgrešeno.

Ali bo Hitler ustanovitelj nove dinastije ali nove republike, sprašuje francoski listi ter dostavljajo, da je najbolj čudno pri najnovejšem državnem udaru Hitlerja, da se mu je posrečil v trenutku, ko se je njegovo stališče že omajalo.

Tarpejska skala, s katere so metali v starem Rimu na smrt obsojene, je v bližini Kapitola, pišejo francoski listi in tako more tudi Hitlerja zadeti vsak hip maščevalna roka usode.

Sivo knjigo bo izdala avstrijska vlada in v njej objavila vse dokumente, ki govorijo o odgovornosti Nemčije za zadnje dogodke v Avstriji.

Za novega avstrijskega poslanika v Rimu bo imenovan dr. Steidle, bivši voditelj tirolskih hajmverovcev in sedaj generalni konzul v Trstu.

Prihodnje splošne volitve v Angliji bodo maja meseca 1935.

Litovska vlada je prepovedala uvoz 23 nemških časopisov, ker so pisali o Memelu.

Rumunskim oficirjem je prepovedano vsako politično udejstvovanje. Prepovedano jim je tudi vsako pisanje v časopisih.

Madjarska vlada pripravlja volilno reformo, po kateri se javne volitve odpravijo in uvedejo samo tajne. Menda ne bomo mi kot edini ostali z javnimi volitvami.

KLIFEJE
vseh vrst po
fotografijah
ali risbah
izvršuje
najsolidnejše

KLIFARNA ST-DEU
LJUBLJANA-DALMATINOVA 13

Denarstvo

Vprašanje drobiža

postaja tem bolj aktualno, čim bolj padajo cene in čim bolj je čvrst dinar. Kajti danes je prav za prav najmanjši drobiž dinar ali kvečjemu poldinar, ker je novce po 25 par tako nepriljubljen, da se ga branijo že berači. Toda na trgu je danes mnogo stvari, ki veljajo manj ko en dinar in če se ponekod dobi za en dinar po 10 in tudi več hrušk, bi moral tudi obstojati drobiž, da bi mogel revež kupiti le 2 do 3 hruške. Zato bi bilo dobro, da bi se že enkrat uredilo vprašanje našega drobiža.

Sedanja oblika naših novcev je neprimerna tudi zato, ker se silno radj zamejujejo. Nepriljubljenost novca po 25 par pa izhaja baš iz tega, ker ga je tako lahko zamenjati za 1 ali celo za 10 dinarski novce. 50parski novce pa je skoraj premajhen. Pri tej priliki bi bilo tudi dobro, če bi se poskrbelo, da ne bi primanjkovalo novcev po 10 in 20 Din, dočim je onih po 50 Din preveč.

Poštna hranilnica v juliju

Število vlagateljev se je v juliju povečalo za 4.076 na 297.165, vsota vlog pa je narasla za 11:17 na 676:2 milijona Din. V čekovnem prometu je bilo odprtih 75 novih računov ter je s tem njih celotno število naraslo na 24.061. Promet po teh računih je znašal v juliju 4.947:1 milijona. Brezgotovinskega prometa je bilo 46:97%. Vloge po čekovnih računih so znašale koncem julija 903:09 milijona Din. Vse vloge pri Poštni hranilnici pa že presegajo vsoto 1.579 milijonov dinarjev.

Hranilne vloge v posameznih državah

Po berlinskih podatkih so znašale hranilne vloge koncem junija v Nemčiji 11.668 milijonov mark, za 434 milijonov mark več ko v januarju. V Angliji so se hranilne vloge povečale od 5.032 v januarju na 5.220 milijonov funtov v juniju. Belgija izkazuje v prvem letošnjem polletju dvig hranilnih vlog od 10.052 na 10.168 milijonov frankov. Na Holandskem pa so se v letošnjih prvih šestih mesecih zmanjšale vloge od 840 na 837 milijonov goldinarjev. V Švici pa so ostale hranilne vloge skoraj neizpremenjene. V U. S. A. pa so se hranilne vloge povečale od 6.268 na 6.280 milijonov dolarjev.

*

Srebrne novce po 5 in 10 zlotov s podobno Pilsudskega izda finančno ministrstvo na spomin 20letnice, ko so poljske legije vstopile v svetovno vojno.

Kljub vsem razburljivim zunanje-političnim dogodkom je bilo v juliju razpisano francosko državno notranje posojilo v kratkem prepisano.

Avstrija izda v kratkem v promet dvošlinske novce z reliefom dr. Dollfussa.

Po izkazu čl. Narodne banke z dne 31. julija je ostala njena zlata podloga (vse številke v milijonih Kč) z 2,662 neizpremenjena. Devizna in valutna podloga se je povečala za 1,06 na 26,3, druga gotovina pa se je zmanjšala za 5,1 na 243,8. Eskontna posojila so padla za 65,8 na 916,9, lombardno za 6,5 na 476,0. Obtok bankovcev se je povečal za 223,0 na 5220,8.

Nemška Drž. banka z dne 31. julija izkazuje povečanje obtoka bankovcev od 3472 na 3768 milijonov mark. Zlata podloga se je povečala od 74,71 na 74,87, devizna pa se je zmanjšala od 3,17 na 3,15 milijonov mark. Kritje je padlo od 2:2% na izpod 2%.

Dolarjev tečaj je v zadnjem času oslabil, ker se je začelo na pariški borzi govoriti, da namerava Roosevelt znova dvigniti cene za surovine in bi se v ta namen razvrednotil dolar na 50 % zlate veljave.

Nov španski denar je bil dan v promet. So to srebrniki za eno pezeto. Ker je bilo že lani sklenjeno, da se kujejo ti novci, nosijo tudi letnico 1933.

Objavljene so bile polletne bilance madjarskih bank, iz katerih je razvidno, da so hranilne vloge nekoliko porasle. Tudi vse drugo poslovanje bank je bilo nekoliko bolj ugodno.

Boljši izgledi za svetovno gospodarstvo?

Iz zadnjega tedenskega poročila berlinskega konjunkturnega zavoda posnemamo:

Povpraševanje po živilih je v zadnjih mesecih v važnih uvoznih državah nazadovalo. Pa tudi povpraševanje po industrijskih sirovinah je popustilo. Med gibanjem industrijske svetovne produkcije in cenami industrijskih sirovin pa obstoji ozka zveza in gibanje obeh je vzporedno. Industrijska svetovna produkcija od marca meseca dalje ni več napredovala in zato bo najbrže tudi povpraševanje po industrijskih sirovinah nazadovalo. To potrjuje tudi poročilo iz raznih trgov, zlasti glede volne.

Večje povpraševanje po industrijskih sirovinah je odvisno predvsem od tega, če je konjunkturni razmah v deželah z vstajajočo tendenco tako močan, da more odtehati neugodne posledice, ki izhajajo iz dežel, ki nimajo konjunkturnega razmaha. V obeh najvažnejših industrijskih državah, v Vel. Britaniji in U. S. A. se opaža trenutna oslabitev konjunkturnega razmaha, vendar pa je mogoče računati s tem, da bo to stanje kmalu premagano. Zato je upati, da pride v U. S. A., Vel. Britaniji, Japonski in končno tudi Nemčiji do večjega povpraševanja po industrijskih sirovinah. V državah z zlato valuto pa je pričakovati še nadaljnje prevladovanje baissističnih tendenc. Poleg tega pa pritiska Nemčija zaradi svojih deviznih težkoč na cene si-

rovin, ki so zaradi tega za volno in baker tudi že nazadovale.

Nastale bi zelo težke posledice, če bi nastala le kratka stagnacija na svetovnih trgih za sirovine, ker bi se zaradi tega onemogočila okrepitev kupne moči agrarnih držav, ki jo posebno v anglosaških državah smatrajo za najvažnejšo.

Doslej je kupna moč agrarnih proizvodov v primeru z industrijskimi narasla za 24 odstotkov, posebno v državah z industrijskimi sirovinami. Kupna moč vseh teh dežel se je povečala, kar velja zlasti za vse agrarne države britanskega imperija, zlasti za one, ki proizvajajo bombaž, kavčuk, volno itd. Tu je nastalo v zadnjem letu naravnost gospodarsko središče ožvjljenja. V drugih agrarnih državah (južni Ameriki, južnovzhodni Evropi) ni sicer položaj tako ugoden, vendar pa se tudi tu kažejo znaki zboljšanja.

To ožvjljenje je omogočilo mnogim agrarnim državam, da so dosegle aktivne trgovske bilance, ki so jim omogočile večje ali zopetno odplačevanje dolgov. To mora imeti ugodne posledice za upniške države. Vendar pa še ni opaziti povečanja uvoza gotovih izdelkov v agrarne države. Očividno je bilo breme obrestne službe za dolgove tako težko, da so sedanji izvozni prejemki zadostovali komaj za skromne devizne rezerve.

Pregled drž. izdatkov in dohodkov

V mesecu juniju je imela splošna državna uprava po posameznih ministrstvih naslednje izdatke:

	proračunano	dejansko izdano
	v milijonih Din	
Vrhovna državna uprava	12,4	10,5
pokojnine	83,1	98,2
invalidnine	8,6	5,5
državni dolgovi	78,8	69,2
prosvetno min.	66,1	63,8
pravosodstvo	29,7	23,2
zunanje	10,6	11,7
notranje	45,3	41,4
finančno	24,7	24,3
vojska in mornarica	161,9	86,2
gradbeno	13,7	5,1
promet	16,8	2,4
kmetijstvo	5,3	4,7
trgovina in industrija	3,6	4,1
soč. pol. in nar. zdr.	12,3	9,4
telesna vzgoja	1,1	0,1
rezervni krediti	2,0	4,2
skupni izdatki	576,1	460,5

Skupni izdatki so znašali v juniju torej le 79,92% proračunanih.

Osebnih izdatki so znašali 331,1 milijonov, dočim bi po proračunu smeli znašati le 314,3 milijonov. Zato pa so znašali materialni izdatki le 129,8 ali več ko za polovico manj od proračunanih v višini 261,8 milijonov Din. Vsi prihranki so se torej dosegli edinole na račun materialnih izdatkov. Da so osebni izdatki vedno večji, kakor pa bi smeli znašati po proračunu, gotovo ni razveseljivo. Prav tako pa tudi ne, če se tako silno štedi v materialnih izdatkih, ker pri takšnem štedenju ne more priti do ožvjljenja v gospodarstvu.

Dohodki:

V juniju so bili doseženi ti dohodki:

	proračunano	dejansko izdano
	v milijonih Din	
Neposredni davki:		
splošni neposredni	134,7	81,4
posebni	41,5	40,3
izredni	13,7	11,2
Neposredni davki so bili torej na vsej črti manjši od proračunanih.		
Posredni davki:		
trošarina	66,6	86,9
takse	92,0	57,5

carine	54,1	55,9
monopoli (višek dohodkov)	129,1	127,7
razni manjši dohodki	11,9	5,8
Drž. gospodarstvo: (višek dohodkov) po ministrstvih:		
prosvete	0,8	0,4
finance	1,8	2,2
promet:		
železnice	2,4	28,8
rečna plovba	0,1	—
pošte	12,7	12,9
Poštna hranilnica	4,9	12,5
trgovine (Drž. hip. ban.)	2,9	—
gozdovi	2,2	2,3
rudniki	3,9	0,1
skupno vsi dohodki	576,1	526,5

Dejanski dohodki so zaostali za proračunanimi le za 49,6 milijonov Din ter je bil s tem dosežen višek dohodkov nad izdatki za 66,0 milijonov Din. Državna blagajna pa je prejela od vseh dohodkov le 479,2 milijonov Din in bo ostanek v višini 47,3 milijonov izročen v prihodnjih mesecih.

Drž. gospodarska podjetja

Po proračunu bi morali znašati izdatki državnih podjetij 271,4 milijonov Din, a so znašali le 224,1 milijonov ali 82,60% proračuna. — Prihranek znaša torej 47,2 milijonov.

Dohodki pa bi morali znašati 303,5 milijonov, pa so dejansko znašali le 283,6 milijonov. Po proračunu bi moral znašati višek dohodkov nad izdatki drž. podjetij 32,1, a je dejansko znašal 59,4 milijonov.

Od vseh dohodkov drž. podjetij je dobila drž. blagajna 0,4 od drž. tiskarne v Beogradu, in 12,9 milijonov od pošte. Druga podjetja in ustanove so zadržale svoje dohodke za kritje izdatkov v prihodnjem mesecu.

Že v 24 urah barva, plesira in kemično snai obleke. klobuke itd. Škrobl in svetlolika srajce, ovrtnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH
Poljanski nasip 4-6. Šeleburgova ul. 3.
Telefon št. 22-72.

Terjatve trgovcev in davčna uprava

V zadnjem času postaja trgovec vedno bolj pomožni organ davčne uprave, za katero mora opravljati vedno več poslov.

Tako poroča »Jug. Lloyd«, da zahtevajo nekatere davčne izvršilne oblasti od trgovcev, da ne smejo nikomur plačati blaga, če nimajo od pristojnih davčnih oblastev potrdila, da je dotični davek plačan. Ponekod bi celo zahtevali, da mora trgovec prijaviti kar vse terjatve, ki jih ima do kogarkoli.

Davčne dolžnosti trgovca so v resnici velike, toda tako daleč pa vendar ne gredo. Davčna izvršna oblast ima sicer pravico, da trgovcu naloži, da ne sme izplačati dolžne vsote upniku, ki je še na dolgu na davkih, ker more davčna uprava zapleniti takšne terjatve. Vendar pa mora davčna uprava v vsakem posameznem primeru to trgovcu javiti, nima pa pravice, da bi kar na splošno prepovedovala povračevanje terjatev. Stvar davčne uprave je, da izve, če ima kateri njen dolžnik kje kakšno terjatve, ki bi jo bilo mogoče zarubiti, trgovca pa se to ne tiče in on ni dolžan, da bi obveščal davčno upravo, kdo in koliko je njemu dolžan. Na vse zadnje trgovce le še ni od davkarje nastavljen, pa čeprav je že čisto postal njen pomožni organ.

Sporazum med rudarji in TPD

V palači TPD je bil v sredo sestanek zastopnikov rudarjev, TPD in oblasti radi sklepa TPD, da se znižajo rudarjem mezde in da se kopači dekategorizirajo. Na sestanku je prišlo do sporazuma in je bilo sklenjeno:

1. S 15. avgustom stopijo v veljavo naslednje minimalne mezde: za I. kategorijo 37 Din, za II. 32:25, za III. 27:75, za IV A 23 in za IV B 18:50 Din. Sedaj veljavne premijske in akordne postavke se znižajo za 3%.

2. Deputatni premog se od 1. oktobra dalje določi za vse delavce, ki so ga bili dosedaj upravičeni prejemati, in ti dobe odslej po 6 ton na leto, drugi pa po tri tone.

3. TPD opusti svojo zahtevo po kategorizaciji ter ostane 3. točka protokola z dne 27. julija 1931 v veljavi.

Ta dogovor se smatra kot del kolektivne pogodbe z dne 27. julija 1931.

Sklenjeni dogovor morajo še potrditi delavci

Vpisali sta se nastopni tvrdki:

Rudolf Maršik, trgovina s sadjem v Boddoncih, okraj Murska Sobota.

Viljem Hackl, trgovina z mešanim blagom in deželnimi pridelki, Lemerje, občina Strukovci.

Konkurzi in prisilne poravnave

Odpravljen je konkurz o imovini trgovca Albina Sagadina v Beltincih, ker je bila razdeljena vsa masa.

Potrjena je prisilna poravnava gostilničarja in lesnega trgovca Franceta Ankersta na Brezjah.

Končano je poravnalno postopanje v zavedi tvrdke M. Spreitzer in njenega edinega lastnika Matije Spreitzerja v Ljubljani.

Težaven finančni položaj Italije

Svetovni tisk poroča vedno pogosteje o težkem finančnem položaju Italije. Upravičenost pesimističnih poročil svetovnega tiska se vidi tudi iz zadnjega izkaza italijanske banke. V času od 20. do 31. julija se je zmanjšal zlati zaklad banke za 18 milijonov, istočasno pa se je povečal obtok bankovcev za 400 milijonov lir. Zmanjšali so se nadalje depoziti za sto milijonov lir, kar vse kaže na težko finančno stanje Italije.

Dr. Pirčeva sladna kava

je prvovrsten domač izdelek, s katerim pripravite zdravo, izdatno, redilno in ceneno pijačo za Vas in Vaše otroke. Dr. Pirčeva sladna kava je prav prijetnega okusa in jo pijo odrasli kot otroci z užitkom.

Zunanja trgovina

Izvozno dovoljenje za sto vagonov jabolk

V Maribor je dospela v sredo brzojavka, da je bilo poslanih iz Beograda v Maribor za 100 vagonov jabolk carinskih prijavitelj. Kakor hitro bodo imeli izvozniki teh 100 prijavitelj v roki, se bo mogel tudi začeti izvoz jabolk, ker je za izvoz 100 vagonov jabolk že pripravljeno. Zakaj ni bilo že takoj poslanih več prijavitelj, ne razumemo, ko je vendar jasno, da zadržujejo te prijavitelje le za prvo silo. Ali se naj začne za vsakih par carinskih prijavitelj boj vedno znova, ali naj izvozniki zavozijo ves svoj zaslužek že naprej z raznimi intervencijami. Naj se že enkrat omogoči prost in svoboden izvoz sadja, kar bo le v korist državnim financam in vsemu gospodarstvu!

Madjarska tekstilna industrija v skrbeh

Italija si je z nakupom madjarskega žita zagotovila izvoz velikih količin tekstilnega blaga na Madjarsko. Ker bi mogla radi tega nazadovati prodaja madjarskega tekstilnega blaga, predlagajo madjarski tekstilni industrijalci, da se ustanovi osrednji urad, ki naj prevzame vse italijansko tekstilno blago. Ta odbor naj bi potem razdelil vse uvoženo blago in skrbel, da ne bi to blago prišlo naenkrat na trg. Skrbi madjarske tekstilne industrije so zelo razumljive, ker je tekstilna industrija na Madjarskem zelo razvita. Vseh tekstilnih tvornic je na Madjarskem 142, ki zaposlujejo 42.000 delavcev. Tako se rimski sporazum opleta celo Madjarski.

Avstrijska industrija razočarana

Dunajska »Börse« poroča, da so postali v industrijskih krogih na Dunaju glede uspeha nadaljnjih pogajanj z Italijo skeptični. Vsa zasebna pogajanja glede izvoza plemenitih kovin, električnih aparatov, strojev, kavčukastega blaga, papirja, klobukov itd. so prišla na mrtvo točko. Pogajanja so bila zato preložena na jesen, vprašanje pa je, če se bodo sploh še obnovila, ker je tako malo upanja, da bi dovedla do uspeha. Poleg čisto trgovsko tehničnih zaprek so se pojavile še tržno-organizacijske komplikacije. Na Dunaju dvomijo, če bo mogoče izkoristiti preferenčne kontingente.

Obrati se ustavljajo v Lancashiru

V petek je bilo v Lancashiru odpuščenih 10.000 delavcev v bombažnih tkalnicah. 40.000 delavcev pa se boji, da jih zadene ista usoda ta teden. S temi odpuščenimi hočejo tvornice pritisniti na vlado, da se že enkrat ugodno zaključijo pogajanja z nemško vlado zaradi 500.000 funtov zamrzlih terjatev lancashirskih tvornic v Nemčiji. Kakor se je govorilo na zadnji skupščini tvorničarjev v Manchesteru, je upati, da se bodo angleško-nemška pogajanja zaradi zamrzlih terjatev vendarle ugodno končala. Če pa se to ne bi zgodilo, potem je pričakovati, da se v Lancashiru ustavijo sploh vsi obrati. Položaj je zato nad vse napet.

*

Ker se je stanje žetve zboljšalo, je bolgarska vlada dovolila prost izvoz koruze in ječmena, vendar pa le pod pogojem, da se plača v gotovini ali pa v zlatih valutah.

Kompensacijske kupčije Bolgarske v višini 905 milijonov levov za bolgarski tobak še niso sklenjene, ker so industrijske države, ki kupujejo ta tobak, zahtevale nove pogoje v korist svojih industrijskih podjetij, ki naj bi dobavile Bolgarski v nadomestilo stroje. Deloma zahtevajo zmanjšanje zaščitnih carin za bolgarsko industrijo, kar pa je min. predsednik Georgijev odločno odklonil.

Avstrijska industrija zahteva glede prometa skozi Trst, da uvede Italija zopet predvojno vozarino, da se znižajo pristaniške pristojbine in da se uvedejo nakladalne premije.

Žetveni prinos rži bo v Avstriji letos za 25% manjši kakor pa lani. Pšenica pa bo dala toliko ko lani, čeprav je bilo za 15% pšenice več posejane ko lani.

Dosežen je bil sporazum evropskih proizvajalcev umetnih gnojil s čilskimi producenti, katerim so bile priznane zelo velike ugodnosti.

200 ton poljskega sladkorja je prišlo na švedski ladji iz Gdinje v Genovo. So to prve poizkusne pošiljke poljskega sladkorja v Italijo, katerim pa bodo kmalu sledile druge.

Češkoslovaška tobačna režija je imela letos do konca julija 993 (lani 1046) milijonov Kč dohodkov. Drž. blagajni je od tega nakazala 746 (lani 891) milijonov Kč. Čsl. Narodna banka je dala hmeljarjem na razpolago potrebne kredite za financiranje hmeljske žetve.

Italijanska proizvodnja umetne svile je dosegla v maju 3,9 milijonov kg, za 26% več ko lani v istem času. V prvih petih mesecih je izvozila Italija letos umetne svile za 228,2, lani le za 198,5 milijonov lir.

Iz naših organizacij

Uradni dan Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani za Celje in celjsko okolico bo prihodnji torek, dne 14. avgusta 1934 kakor običajno v prostorih Združenja trgovcev za mesto Celje, Razlagova ulica 8, od 8. do 12. ure dopoldne.

Dobava prodaja

Kranjske deželne elektrarne v Ljubljani razpisujejo za prevzem del novogradnje poslopja za delavce v Črnučah za težaško, zidarsko in železobetonsko, kleparsko, mizarstvo, ključavničarsko in steklarsko delo ter za polaganje linoleja javno pisarno licitacijo na dan 20. avgusta ob 11 v prostorih elektrarn, Gajeva ulica 3. 10odstotno kavcijo je treba položiti najkasneje eno uro pred pričetkom licitacije.

Direkcija drž. rudnika Kakanj sprejema do 23. avgusta ponudbe o dobavi ventilov za vodo in 80 kg usnja.

Direkcija drž. rudnika Kreka sprejema do 30. avgusta ponudbe o dobavi 100 sirkovih metel.

Komanda pomorskega arzenala Tivat sprejema do 20. avgusta ponudbe o dobavi 100 kg oksida.

Dne 20. avgusta bo pri režijski komisiji v Pečovniku pri Celju ofertna licitacija za dobavo 230.000 kg portlandcimenta. (Pogoji so na vpogled pri inženjerskem oddelku Dravske divizijske oblasti v Ljubljani in pri omenjeni komisiji.)

Razna dela se oddajo pri inženjerskem oddelku Komande savske divizijske oblasti v Zagrebu potom ofertnih licitacij in sicer: **dne 27. avgusta** za dobavo štabnega poslopja vojašnice »Vojvode Mišića« v Zagrebu; **dne 31. avgusta** za zgradbo vojaškega objekta v vasi Čavlima; **dne 1. septembra** za zgradbo vojaškega objekta v vasi Dražice male; **dne 12. septembra** pa za betoniranje tal v vojaškem objektu vojašnice »Vojvode Putnika« v Zagrebu. (Pogoji so na vpogled pri istem oddelku.)

5 milijard dolarjev škode radi suše v Ameriki

Po podatkih ameriškega kmetijskega ministrstva bo morala vlada izdati posebne subvencije v pomoč farmerjev, ki so bili prizadeti od suše. 60 odstotkov vse posejane površine je prizadeta od suše. Vsa škoda od suše se cení v Združenih državah Sev. Amerike na 5 milijard dolarjev. Ker je primanjkovalo krme, so morali zaklati na dan po 200.000 glav živine. Skoraj za četrtino se je zmanjšalo zaradi suše v U. S. A. število živine.

Angleško posojilo za ceste Poljski

Kakor poročajo listi, so pred zaključkom pogajanja Poljske o najetju angleškega posojila v višini 800 milijonov zlotov za zgraditev avtomobilskih in drugih cest na Poljskem. Angleški konzorcij, ki bi dal posojilo, se obvezuje, da zgradi v desetih letih 5700 km cest in da bo pri teh delih zaposlil 50.000 domačih delavcev. Za protiuslugo pa bi morala Poljska dovoliti uvozne olajšave za angleške avtomobile.

Ali se ne bi moglo kaj podobnega doseči tudi pri nas? Če bi dovolili uvozne olajšave za kakšno tujo avtomobilsko tvrdko, bi pač nikomur ne škodovali, ker itak nimamo nobene domače tvornice avtomobilov. Sicer pa bi se morda tudi na drug način dalo dobiti denar za povečanje in zboljšanje cestnega omrežja, samo če bi bila pri nas volja malo boljša.

»Službeni list«

kr. banske uprave Dravske banovine z dne 8. avgusta objavlja med drugim: Zakon o razrešitvi rodbinskih fideikomisov — Izpremembe in dopolnitve pravilnika o uporabljanju novega sredstva za denaturiranje žepnita — Telefonski promet — Razne razglase sodišč in uradov ter razne druge objave.

Razno

Z velikanskimi slovesnostmi je bil pokopan maršal Hindenburg. Pogreba se je udeležilo do 200.000 ljudi. Okrog velikega katafalka sredi Tannenberškega spomenika so bile razvrščene zastave vseh 53 polkov, ki so se udeležile tannenberške bitke. Vencev je bilo 68 vagonov. Skoraj vse vlade in vsi suvereni so poslali svoje vence. Najprej je opravil molitve protestantski škof Dohrmann ter po kratkem govoru blagoslovil vse navzočne. Nato je Hitler poveljeval vojaške in državniške zasluge pokojnika. Generali in admirali so odnesli krsto nato v grobnico, pred katero se je poslovil od svojega vojnega tovariša maršal Mackensen. Tudi Kronprinz je bil tu. Ko so položili truplo v grobnico, je oddala artiljerija 101 strel.

V smrti sobi Hindenburga so visele slike Viljema II., Bismarcka in Ludendorffa, pa čeprav je Ludendorff pretrgal vsako vez s Hindenburgom, ker je ta ustrelil 1. 1918 parlamentu in odpustil Ludendorffa.

Nemčija ima po zadnjem štetju 66,6 milijonov ljudi. Na tisoč moških pride 1057 žen. Število rojstev pada še nadalje, zlasti v Berlinu, kjer umre več ljudi, kakor pa se jih rodi.

Savez srbskih zemljoradniških zadrug je prevzel zaprešičko industrijo za predelavo mesa, ki že deset let ni poslovala. Nekoč je šlo iz Zaprešič zelo mnogo blaga v Avstrijo, Nemčijo in Češkoslovaško. Sedaj bo ta tvornica zopet začela delovati, njen ravnatelj pa bo prejšnji njen solastnik g. Zlatarič.

Tvornico čokolade Stock v Požegi, ki že več časa ni delovala, je kupila švicarska družba Nestle. V kratkem začne tvornica zopet delati.

Zagrebski tramvaj je imel v soboto in v nedeljo ob sokolskem zletu poldrug milijon dinarjev dohodkov. Kdaj bo imel ljubljanski tramvaj take dohodke v enem mesecu!

Bivši agrarni ravnatelj Stojić je bil izpuščen iz preiskovalnega zapora in se bo mogel zagovarjati na svobodi, ker je položil kavcijo 3 milijone dinarjev. Bojimo se, da marsikdo te vesti ne bo razumel.

Ekspozitura borze dela se ustanovi v Karlovcu.

Ker je neki pijan židovski vojak začel v džamiji psovati mohamedance, je prišlo v alžirskem mestu Constantine do velikih protizidovskih izgrediv, ki so zavzemali vedno večji obseg. Začel se je pravi pogrom proti židom ter je nato prišlo do odkritih bojov na ulicah. Šele po prihodu močnih čet vojaštva je bil mir vzpostavljen. Pri neredih je bilo 27 oseb ubitih, 75 nevarno, okoli 300 pa lahko ranjenih.

Stalni zračni promet med Londonom in New Yorkom bo otvorjen še ta mesec. Novo zračno progo nameravajo pozneje podaljšati do Moskve.

Pravi vodja zadnjega upora avstrijskih hitlerjancev je bil odvetnik dr. Wächter, ki so ga sedaj prijeli, ko je skušal pobegniti v Nemčijo.

Trzna poročila

Cene hmelja so se utrdile

Iz Zateca poročajo, da bo letošnji pridelek hmelja slabši od lanskega, ker je suša napravila mnogo škode. Cene so se zato utrdile ter se gibljejo med 1750 in 1850 Kč. — V Franciji ni napravila suša te škode ko na Češkoslovaškem in zato računajo z boljšo letino, ali vsaj tako ko lani. — Na Angleškem pa bo letošnja letina zelo dobra.

Cene našega sadja na tujih trgih

Poročilo Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine z dne 7. avgusta.

Dunajski trg. Na trg je danes prišlo 20 velikih in 2 mala vagona svežih češpelj iz Jugoslavije. Sveže češplje srednje kakovosti so se prodajale povprečno po 28 grošev, boljše kakovosti po 30 in najboljše po 32 grošev za kg. Blago iz Brčkega in Šabca prihaja sedaj v boljšem stanju. Češplje iz Kruševca še niso popolnoma zrele, toda zadnje češplje so bile že boljše. Tendencia se je za sveže češplje nekoliko poslabšala. — Iz Novega Sada je prišel vagon svežega grozdja, ki se je povprečno prodajalo po 85 grošev za kg.

Praški trg. Danes je prišlo na trg 21 vagonov jugoslovanskih svežih češpelj. Ve-

činoma so prišle češplje na trg v zelo slabem stanju, da so se morale prebrati. Prebrane češplje so se potem prodajale po 170 Kč za sto kil. Tendencia za sveže češplje je v Pragi zelo slaba.

Na trgu sta bila danes prodana dva vagona naših jabolk po ceni 170 Kč za sto kilogramov.

Nadalje sta bila prodana dva vagona svežega grozdja po povprečni ceni 420 Kč za sto kil.

Prodani so bili tudi trije vagoni melon po povprečni ceni 60 Kč za sto kil.

Tržne cene v Celju

dne 1. avgusta 1934.

Govedina: 1 kg volovskega mesa od 6 do 10, kravjega 6 do 8, vampov 6, pljuč 6, jeter 8, ledvic 10, loja 5 Din.

Teletina: 1 kg telečjega mesa I. 12, II. 10, jeter 12, pljuč 10 Din.

Svinjina: 1 kg prašičjega mesa I. 16, II. 14, pljuč 10, jeter 12, glave 8, slanina I. 16 do 17, II. 15, na debelo 15, suhe slanina 18 do 20, masti 18, šunke 18 do 20, prekajenega mesa I. 16 do 18, II. 14 do 16, prekajenih parkljev 8, prekajene glave 12, jezika 18 Din.

Konjsko meso: 1 kg konjskega mesa I. 4 Din.

Klobase: 1 kg krakovskih 20, debrecinskih 18, hrenovk 20, safalad 18, posebnih 20, tlačenk 16, polsuhih kranjskih 26, suhih kranjskih 30—35, braunšviških 10, salami 50 do 60 Din.

Perutnina: 1 piščanec, majhen 7 do 9, večji 10 do 14, kokoš 20, petelin 25, raca 18, gos 35, domači zajec, manjši 6, večji 12 Din.

Ribe: 1 kg postrvi 50 Din.

Mleko, maslo, jajca, sir: 1 liter mleka 2, smetane 12, 1 kg surovega masla 24, čajnega 28, masla 22, bohinskega sira 24 do 28, trapistovskega 16 do 20, sirčka 6, eno jajce 0-50 Din.

Pijača: 1 liter starega vina 14 do 16, novega 10 do 14, piva 10, žganja 20 do 30 Din.

Kruh: 1 kg belega kruha 4, polbelega 3-50, črnega 3, žemlja, mala 0-50 Din.

Sadje: 1 kg jabolk I. 4, II. 3, luksuznih hrušk 5, hrušk I. 4, II. 3 do 4, III. 3, breskve 8, orehovi 9, luščenih 36, češpelj 6, sliv 4 do 6, suhih češpelj 7 do 9, suhih hrušk 7, limona 1 Din.

Specerjsko blago: 1 kg kave Portoriko 80, Santos 56, Rio 48, pražene I. 98, II. 66, III. 56, čaja 76 do 100, kristal belega sladkorja 14-50, sladkorja v kockah 16-50, medu 18 do 20, kavne primesi 18, riža I. 11, II. 5-50, III. 4-50, 1 liter namiznega olja 13 do 16, olivnega 17 do 30, bučnega 15, vinskega kisa 4-50, navadnega 3, petroleja 7, špirta denat. 11, 1 kg soli 2-75 do 3-50, celega popra 38, mletega 40, paprike 36, sladke 40, testenine I. 10, II. 7, mila 12, karbida 7, sveč 16, kvasa 35, marmelade 7, 18, 28, sode za pranje 2 Din.

Mlevski izdelki: na drobno: 1 kg moke št. 00 2-70, št. 0 2-70, št. 2 2-60, št. 4 2-50, št. 5 2-40, št. 6 2-30, ržene enotne moke 2-25, pšeničnega zdroba 3, koruznega 2, pšeničnih otrobov 1-50, koruzne moke 1-75, ajdove moke 4, kaše 3, ješprenja 2-75, ovsenega riža 7 Din.

Žito: q pšenice 170, rži 160, ječmena 150, ovsu 150, prosu 150, koruze 130 do 140, ajde 180, fižola 275 do 450, graha 1200, leče 1200 Din.

Kurivo: q premoga, črni trboveljski 32 do 42, zabukovski 40, rjavi 22 do 24, 1 m³ trdih drv 75, 100 kg trdih drv 24, 1 m³ mehkih drv 50, 100 kg mehkih drv 20 Din.

Krma: q sladkega sena 35, polsladkega sena 30, kislega 25, slame 25, prešane stane 5 Din več.

Zelenjava in gobe: 1 kom. glavnote solate 0-50 do 1, endivije 0-50 do 1, 1 kg zgodnega zelja 2, ohrovta 3, kolerabe 2, 1 krožnik špinata 1-50, 1 kg paradižnikov 3 do 4, kumar 1, kumaric za vkisovanje 4 do 5, graha v stročju 2-50, fižola v stročju 2 do 2-50, čebule 2 do 3, česna 8, krompirja 1 Din.

Program ljubljanske radio-postaje

Petek, dne 10. avgusta: 12.15: Plošče — 12.45: Poročila — 13.00: Čas, plošče — 19.00: Begavost misli pri odraslih (Ema Deisinger) — 19.30: Po loškem gospodarstvu (Ante Gaber) — 20.00: Plošče — 20.15: Prenos iz Zagreba — 21.45: Čas, poročila — 22.00: Radijski orkester.

Sobota, dne 11. avgusta: 12.15: Plošče — 12.45: Poročila — 13.00: Čas, plošče — 19.00: Koroška ura (g. Moderndorfer) — 19.30: Zunanji politični pregled (dr. Jug) — 20.00: Radijski orkester — 21.00: Samospevi gdč. Vande Zihlerl, vmes poje kuplete g. Reš — 22.00: Čas, poročila, lahka glasba (R. o.).